

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Štátny pedagogický ústav Bratislava

**Vzdelávacie programy
pre deti so zdravotným znevýhodnením
pre predprimárne vzdelávanie**

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
dňa **15. mája 2017** pod číslom **2017-2127/20564:14-10G0**
s platnosťou od **1. septembra 2017**.

Vzdelávacie programy pre deti so zdravotným znevýhodnením vypracoval
Štátny pedagogický ústav.

Obsah

Úvod.....	9
1 Vzdelávací program pre deti s mentálnym postihnutím pre predprimárne vzdelávanie.....	11
1.1 Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí s mentálnym postihnutím	12
1.2 Profil absolventa	12
1.3 Vzdelávacie oblasti.....	14
1.3.1 Jazyk a komunikácia.....	14
1.3.2 Matematika a práca s informáciami	14
1.3.3 Človek a príroda	15
1.3.4 Človek a spoločnosť	15
1.3.5 Človek a svet práce.....	15
1.3.6 Umenie a kultúra	16
1.3.7 Zdravie a pohyb.....	16
1.4 Vzdelávacie štandardy.....	16
1.4.1 Vzdelávacia oblasť jazyk a komunikácia	17
1.4.2 Vzdelávacia oblasť matematika a práca s informáciami	21
1.4.3 Vzdelávacia oblasť človek a príroda	26
1.4.4 Vzdelávacia oblasť človek a spoločnosť	29
1.4.5 Vzdelávacia oblasť človek a svet práce.....	37
1.4.6 Vzdelávacia oblasť umenie a kultúra	41
1.4.7 Vzdelávacia oblasť zdravie a pohyb.....	46
1.5 Špecifiká výchovy a vzdelávania detí s mentálnym postihnutím	49
1.6 Vyučovací jazyk	51
1.7 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	51
1.8 Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	51
1.9 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania	52
1.10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.....	52
2 Vzdelávací program pre deti so sluchovým postihnutím	53
pre predprimárne vzdelávanie	53
2.1 Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí so sluchovým postihnutím.....	54
2.2 Profil absolventa	54
2.3 Vzdelávacie oblasti.....	56
2.3.1 Jazyk a komunikácia.....	56
2.3.2 Matematika a práca s informáciami	57
2.3.3 Človek a príroda	58

2.3.4	Človek a spoločnosť	58
2.3.5	Človek a svet práce.....	58
2.3.6	Umenie a kultúra	59
2.3.7	Zdravie a pohyb	59
2.4	Vzdelávacie štandardy.....	60
2.4.1	Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia.....	60
2.4.2	Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami.....	65
2.4.3	Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	68
2.4.4	Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť	71
2.4.5	Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	75
2.4.6	Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	77
2.4.7	Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb	78
2.5	Špecifiká výchovy a vzdelávania detí so sluchovým postihnutím	80
2.6	Vyučovací jazyk	82
2.7	Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	82
2.8	Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	83
2.9	Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania.....	83
2.10	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.....	83
3	Vzdelávací program pre deti so zrakovým postihnutím pre predprimárne vzdelávanie	84
3.1	Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí so zrakovým postihnutím	85
3.2	Profil absolventa	85
3.3	Vzdelávacie oblasti.....	87
3.3.1	Jazyk a komunikácia.....	87
3.3.2	Matematika a práca s informáciami	87
3.3.3	Človek a príroda	88
3.3.4	Človek a spoločnosť	88
3.3.5	Človek a svet práce.....	89
3.3.6	Umenie a kultúra	89
3.3.7	Zdravie a pohyb	89
3.4	Vzdelávacie štandardy.....	89
3.4.1	Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia.....	90
3.4.2	Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami.....	91
3.4.3	Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	94
3.4.4	Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť	96
3.4.5	Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	100

3.4.6	Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	102
3.4.7	Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb	104
3.5	Špecifiká výchovy a vzdelávania detí so zrakovým postihnutím.....	105
3.6.	Vyučovaci jazyk	109
3.7	Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	109
3.8	Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	110
3.9	Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania... ..	110
3.10	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní....	110
4	Vzdelávací program pre deti s telesným postihnutím pre predprimárne vzdelávanie	111
4.1	Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí s telesným postihnutím	112
4.2	Profil absolventa	112
4.3	Vzdelávacie oblasti.....	113
4.3.1	Jazyk a komunikácia.....	113
4.3.2	Matematika a práca s informáciami	114
4.3.3	Človek a príroda	114
4.3.4	Človek a spoločnosť	114
4.3.5	Človek a svet práce.....	114
4.3.6	Umenie a kultúra	114
4.3.7	Zdravie a pohyb	115
4.4	Vzdelávacie štandardy	115
4.4.1	Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia.....	115
4.4.2	Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami.....	117
4.4.3	Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	119
4.4.4	Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť	121
4.4.5	Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	125
4.4.6	Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	127
4.4.7	Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb	129
4.5	Špecifiká výchovy a vzdelávania detí s telesným postihnutím	131
4.6	Vyučovaci jazyk	132
4.7	Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	132
4.8	Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	132
4.9	Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania ..	133
4.10	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní....	133
5	Vzdelávací program pre deti s narušenou komunikačnou schopnosťou pre predprimárne vzdelávanie.....	134

5.1	Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí s narušenou komunikačnou schopnosťou..	135
5.2	Profil absolventa	135
5.3	Vzdelávacie oblasti.....	137
5.3.1	Jazyk a komunikácia.....	138
5.3.2	Matematika a práca s informáciami	138
5.3.3	Človek a príroda	138
5.3.4	Človek a spoločnosť	138
5.3.5	Človek a svet práce.....	138
5.3.6	Umenie a kultúra	139
5.3.7	Zdravie a pohyb	139
5.4	Vzdelávacie štandardy	139
5.4.1	Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia.....	139
5.4.2	Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami.....	144
5.4.3	Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	150
5.4.4	Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť	153
5.4.5	Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	160
5.4.6	Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	162
5.4.7	Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb	166
5.5	Špecifiká výchovy a vzdelávania detí s narušenou komunikačnou schopnosťou.....	168
5.6	Vyučovacý jazyk	170
5.7	Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	171
5.8	Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie	171
5.9	Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie	172
5.10	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní....	172
6	Vzdelávací program pre deti s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami pre predprimárne vzdelávanie	173
6.1	Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami	174
6.2	Profil absolventa	174
6.3	Vzdelávacie oblasti.....	176
6.3.1	Jazyk a komunikácia.....	176
6.3.2	Matematika a práca s informáciami	177
6.3.3	Človek a príroda	177
6.3.4	Človek a spoločnosť	177
6.3.5	Človek a svet práce.....	178

6.3.6	Umenie a kultúra	178
6.3.7	Zdravie a pohyb	178
6.4	Vzdelávacie štandardy	179
6.4.1	Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia.....	179
6.4.2	Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami.....	181
6.4.3	Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	182
6.4.4	Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť	184
6.4.5	Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	187
6.4.6	Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	188
6.4.7	Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb	190
6.5	Špecifiká výchovy a vzdelávania detí s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami.....	191
6.6	Vyučovací jazyk	192
6.7	Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	192
6.8	Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	193
6.9	Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania...	193
6.10	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní....	193
7	Vzdelávací program pre deti choré a zdravotne oslabené pre predprimárne vzdelávanie ..	194
7.1	Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí chorých a zdravotne oslabených.....	195
7.2	Profil absolventa	195
7.3	Vzdelávacie oblasti.....	198
7.3.1	Jazyk a komunikácia.....	199
7.3.2	Matematika a práca s informáciami	199
7.3.3	Človek a príroda	199
7.3.4	Človek a spoločnosť	199
7.3.5	Človek a svet práce.....	200
7.3.6	Umenie a kultúra	200
7.3.7	Zdravie a pohyb	200
7.4	Vzdelávacie štandardy	200
7.4.1	Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia.....	200
7.4.2	Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami.....	203
7.4.3	Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	207
7.4.4	Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť	209
7.4.5	Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	213
7.4.6	Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	215

7.4.7	Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb	217
7.5	Špecifiká výchovy a vzdelávania detí chorých a zdravotne oslabených	218
7.6	Vyučovací jazyk	220
7.7	Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	220
7.8	Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	221
7.9	Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania..	222
7.10	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní....	223
8	Vzdelávací program pre hluchoslepé deti pre predprimárne vzdelávanie	225
8.1	Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí s hluchoslepotou	226
8.2	Profil absolventa	226
8.3	Vzdelávacie oblasti.....	228
8.3.1	Jazyk a komunikácia.....	228
8.3.2	Matematika	229
8.3.3	Človek a príroda.....	229
8.3.4	Človek a spoločnosť.....	230
8.3.5	Človek a svet práce.....	231
8.3.6	Umenie a kultúra	232
8.3.7	Zdravie a pohyb	234
8.4	Vzdelávacie štandardy.....	234
8.4.1	Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia.....	235
8.4.2	Vzdelávacia oblasť Matematika	236
8.4.3	Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	238
8.4.4	Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť.....	240
8.4.5	Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	243
8.4.6	Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	245
8.4.7	Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb	246
8.5	Špecifiká výchovy a vzdelávania detí s hluchoslepotou	248
8.6	Vyučovací jazyk	249
8.7	Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	249
8.8	Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	250
8.9	Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania..	251
8.10	Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní... 252	
9	Vzdelávací program pre deti s viacnásobným postihnutím pre predprimárne vzdelávanie	253
9.1	Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí s viacnásobným postihnutím	254
9.2	Profil absolventa.....	254

9.3 Vzdelávacie oblasti	257
9.3.1 Jazyk a komunikácia.....	257
9.3.2 Matematika a práca s informáciami	257
9.3.3 Človek a príroda	258
9.3.4 Človek a spoločnosť	258
9.3.5 Človek a svet práce.....	258
9.3.6 Umenie a kultúra	259
9.3.7 Zdravie a pohyb	259
9.4 Vzdelávacie štandardy.....	259
9.4.1 Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia.....	260
9.4.2 Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami.....	262
9.4.3 Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	265
9.4.4 Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť	268
9.4.5 Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	272
9.4.6 Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	273
9.4.7 Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb	277
9.5 Špecifiká výchovy a vzdelávania detí s viacnásobným postihnutím	279
9.6 Vyučovací jazyk	281
9.7 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie	281
9.8 Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania	281
9.9 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania ...	282
9.10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní....	283

Úvod

Pri výchove a vzdelávaní detí so zdravotným znevýhodnením (ďalej aj „ZZ“) sa postupuje podľa jednotlivých vzdelávacích programov pre deti s rôznymi druhmi zdravotného znevýhodnenia pre predprimárne vzdelávanie, ktoré sú súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách schváleného MŠVVaŠ SR dňa 6. júla 2016 pod číslom 2016-17780/27322:1-10A0 s platnosťou od 1. septembra 2016.

Vzdelávacie programy pre deti s jednotlivými zdravotnými znevýhodneniami sa uplatňujú pri vzdelávaní detí so ZZ v materskej škole, t. j. v špeciálnej materskej škole, v špeciálnej triede pre deti s konkrétnym zdravotným znevýhodnením v materskej škole a v školskej integrácii. Vzdelávacie programy obsahujú špecifiká, na ktoré je nevyhnutné prihliadať pri ich výchove a vzdelávaní vo všetkých materských školách, v ktorých sú vzdelávané.

V zmysle platnej legislatívy sú vzdelávacie programy vypracované pre deti

- s mentálnym postihnutím,
- so sluchovým postihnutím,
- so zrakovým postihnutím,
- s telesným postihnutím,
- s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- choré a zdravotne oslabené,
- hluchoslepé,
- s viacnásobným postihnutím.

Vzdelávacie programy pre deti so ZZ obsahujú špecifické ciele výchovy a vzdelávania, profil absolventa, vzdelávacie oblasti, vzdelávacie štandardy, špecifiká výchovy a vzdelávania detí s konkrétnym zdravotným znevýhodnením, vyučovací jazyk, organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie, povinné a odporúčané personálne zabezpečenie, povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania, podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.

Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením sú vypracované v súlade s cieľmi predprimárneho vzdelávania, ktoré vymedzuje Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016). Špecifické ciele výchovy a vzdelávania sa v každom vzdelávacom programe líšia s prihliadnutím na zdravotné znevýhodnenie dieťaťa.

Profil absolventa detí so zdravotným znevýhodnením je koncipovaný s ohľadom na kľúčové kompetencie dieťaťa podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) prostredníctvom kompetencií uvedených v tabuľkách. Kompetencie sú vypracované pre deti s konkrétnym zdravotným znevýhodnením.

Jednotlivé vzdelávacie programy obsahujú tie isté **vzdelávacie oblasti** ako Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) – Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami, Človek a príroda, Človek a spoločnosť, Človek a svet práce, Umenie a kultúra, Zdravie a pohyb. Obsah a ciele vzdelávania príslušných vzdelávacích oblastí sú prispôsobené stupňu a charakteru zdravotného znevýhodnenia.

Vzdelávací štandard – plnenie obsahového a výkonového štandardu je ovplyvnené stupňom a charakterom zdravotného znevýhodnenia a z toho vyplývajúcich individuálnych schopností a možností dieťaťa.

Pri vzdelávaní detí s mentálnym postihnutím, detí s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, hluchoslepé deti sa nepostupuje podľa obsahového a výkonového štandardu, ale majú určený obsah vzdelávania a špecifické ciele vzdelávania. Obsah vzdelávania vymedzuje základný rozsah učiva, ktoré má dieťa prostredníctvom špeciálno-pedagogických metód a prostriedkov zvládnuť počas predprimárneho vzdelávania, primerane svojim individuálnym možnostiam a schopnostiam. Špecifické ciele vzdelávania sú koncipované ako predpokladané cieľové požiadavky, ku ktorým má smerovať výchovno-vzdelávacie pôsobenie v predprimárnom vzdelávaní dieťaťa s mentálnym postihnutím, dieťaťa s autizmom a ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, hluchoslepeho dieťaťa s rešpektovaním jeho individuálnych možností a schopností.

Obsahom časti vzdelávacieho programu **Špecifiká výchovy a vzdelávania** je charakteristika zdravotného znevýhodnenia dieťaťa, charakteristika špeciálno-pedagogických metód a prostriedkov práce s dieťaťom a iné konkrétne špecifiká výchovy a vzdelávania, ktoré sú rôzne s prihliadnutím na zdravotné znevýhodnenie dieťaťa.

Vyučovacím jazykom v materských školách je štátny jazyk Slovenskej republiky alebo jazyk národnostnej menšiny. Odlišnosti sa vyskytujú pri výchove a vzdelávaní detí so sluchovým postihnutím, hluchoslepých detí, detí s viacnásobným postihnutím, ale i detí chorých a zdravotne oslabených.

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie vymedzujú formy denných činností. Jednotlivé vzdelávacie programy popisujú aj denné činnosti, ktoré sú zamerané na predchádzanie, zmiernenie alebo odstraňovanie nepriaznivých dôsledkov zdravotného znevýhodnenia. Uvedené denné činnosti sa spravidla líšia u jednotlivých zdravotných znevýhodnení.

Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania, povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania a podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní sú uvedené v každom vzdelávacom programe samostatne, pretože sú u jednotlivých zdravotných znevýhodnení spravidla rozdielne.

Stupeň vzdelania pre deti so ZZ určuje Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016). Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania.

Materská škola pri zdravotníckom zariadení osvedčenie nevydáva. Dieťa choré a zdravotne oslabené získava predprimárne vzdelávanie absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole vo svojej kmeňovej materskej škole. Dokladom o získanom stupni vzdelania je osvedčenie o absolvovaní predprimárneho vzdelávania, ktoré materská škola pri zdravotníckom zariadení nevydáva. Toto osvedčenie vydáva kmeňová materská škola.

Školské vzdelávacie programy pre deti so zdravotným znevýhodnením sú vypracované na základe príslušného vzdelávacieho programu pre konkrétne zdravotné znevýhodnenie. Zásady a podmienky na vypracovanie školských vzdelávacích programov v špeciálnych materských školách sú tie isté ako pre vypracovanie školských vzdelávacích programov, ktoré sú uvedené v Štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) s prihliadnutím na individuálne schopnosti a špecifiká výchovy a vzdelávania detí so zdravotným znevýhodnením.

**7 Vzdelávací program pre deti choré a zdravotne oslabené
pre predprimárne vzdelávanie**

7.1 Špecifické ciele výchovy a vzdelávania detí chorých a zdravotne oslabených

- Prostredníctvom individuálneho špeciálno-pedagogického prístupu prispieť k úspešnému priebehu liečby a doliečovaniu detí chorých a zdravotne oslabených,
- individuálnym a diferencovaným výchovno-vzdelávacím pôsobením pomáhať deťom prekonávať psychické ťažkosti vyplývajúce zo zdravotného stavu a odlúčenia od rodiny,
- prihliadať na rôzne sociokultúrne a socioekonomické zázemie detí, vytvoriť rovnaké výchovno-vzdelávacie príležitosti pre deti bez rozdielov rasy, náboženstva, jazyka a pod.,
- osobnosť chorých a zdravotne oslabených detí chápať a prijímať s ich špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami (jedinečnosť dieťaťa); rešpektovať rozdielne výchovno-vzdelávacie potreby detí a ich momentálne osobné dispozície; diferencovať výchovno-vzdelávacie požiadavky vzhľadom na zdravotné a rozvojové možnosti a schopnosti detí na základe špeciálno-pedagogickej diagnostiky,
- vytvárať a posilňovať odolnosť detí voči náročným záťažovým situáciám v oblasti sociálnej komunikácie a negatívne pôsobiaceho okolitého prostredia,
- napomáhať deťom odpútať sa od choroby a jej následkov vytváraním priaznivej sociálno-emocionálnej podpory, rozvíjaním vzájomnej komunikácie a tolerancie,
- rozvíjať a podporovať zdravé sebavedomie, sebaistotu, formovať vlastnú jedinečnosť a životné kompetencie (spôsobilosti) detí chorých a zdravotne oslabených;
- viesť deti k vytváraniu vlastných individualít, vytváraniu vzťahu k sebe i druhým, rozvíjaniu empatie, asertivity, spolupatričnosti, rozvoju citov, pozitívneho správania, vzájomnej pomoci a úcty,
- podporovať a rozvíjať u detí pozitívny postoj k zdraviu, podpory zdravia, prevencii, zdravej výžive, zdravého životného štýlu a viesť ich k praktickým činnostiam chrániacim zdravie,
- získavať dôveru rodičov prostredníctvom individuálneho poradenstva a nasmerovať ich na odborné poradenstvo s inými odborníkmi (pediater, logopéd, psychológ, rehabilitačný, sociálny pracovník a pod.),
- prostredníctvom individuálneho špeciálno-pedagogického prístupu uľahčiť deťom bezproblémový návrat do bežného prostredia domova i kmeňovej materskej školy (prípadná spolupráca s kmeňovou materskou školou, poradenstvo).

7.2 Profil absolventa

Profil absolventa dieťaťa chorého a zdravotne oslabeného predprimárneho vzdelávania je koncipovaný s ohľadom na kľúčové kompetencie dieťaťa podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) prostredníctvom kompetencií uvedených v nasledujúcej tabuľke:

1. Komunikačné kompetencie	Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti choroby a zdravotného oslabenia <ul style="list-style-type: none">– vedie monológ, nadväzuje dialóg a rozhovor s deťmi i dospelými,– počúva aktívne a s porozumením, vníma informácie z rôznych médií,– vyjadruje svoje myšlienky, názory prostredníctvom verbálnej i neverbálnej komunikácie,
-----------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> – reprodukuje texty prostredníctvom verbálnej i neverbálnej komunikácie, – volí primeraný spôsob komunikácie vzhľadom na situáciu, – reprodukuje osvojené poznatky, – prejavuje predčitateľskú gramotnosť, – chápe a rozlišuje, že niektorí ľudia sa dorozumievajú aj inými jazykmi.
2. Matematické kompetencie a kompetencie v oblasti vedy a techniky	<p>Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti choroby a zdravotného oslabenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokáže rozlíšiť predmety rôznej veľkosti, tvarov a účelne s nimi manipulovať, – využíva primerané pojmy, znaky a symboly, – rieši jednoduché problémové úlohy, – uplatňuje v hre a primerane aj v rôznych situáciách matematické myslenie, – rieši úlohy pokusom a omylom alebo podľa zadávaných inštrukcií, odstraňuje prípadné chyby .
3. Digitálne kompetencie	<p>Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti choroby a zdravotného oslabenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovláda na základe nápodoby a slovných inštrukcií dospelého na elementárnej úrovni prácu s počítačom (zapnutie, vypnutie, manipulácia s myšou), s detskými edukačnými programami, – využíva rôzne zdroje získavania informácií (od osôb v okolitom prostredí, z detských kníh, časopisov a encyklopédií, prostredníctvom IKT, z rôznych médií), – prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií, – hľadá a objavuje súvislosti medzi jednotlivými informáciami.
4. Kompetencie učiť sa, riešiť problémy, tvorivo a kriticky myslieť	<p>Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti choroby a zdravotného oslabenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – používa v činnosti všetky zmysly, – prejavuje zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového, – pozoruje, skúma, experimentuje, – objavuje a hľadá súvislosti medzi vlastnými skúsenosťami a poznatkami, – aplikuje v hre, rôznych aktivitách a situáciách získané poznatky a skúsenosti, – kladie otázky a hľadá odpovede, aby porozumelo obklopujúcemu svetu vecí, javov, dejov a vzťahov, – učí sa spontánne (vlastnou zvedavosťou) aj zámerne (pod učiteľkiným vedením), – vyvíja vôľové úsilie v hre a inej činnosti, – prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení, – hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov,

	<p>uznáva aj výkon druhých,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvláda základy učenia sa na základe osobnej motivácie, – naučí sa pracovať s hračkami, knihou, učebnými pomôckami, – sústreďí sa primerane dlhý čas na hru a na zámernú riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť, – rieši samostatne/s pomocou učiteľky problémy v osobnej a spoločenskej rovine, – prezentuje svoje názory, prejavuje postoje, – uplatňuje vlastné predstavy pri riešení problémov, – objavuje a nachádza funkčnosť vecí, – objavuje algoritmus riešenia úloh pokusom a omylom alebo podľa zadávaných inštrukcií, – porovnáva podobnosti a rozdiely predmetov, javov, osôb atď., – hodnotí spontánne a samostatne vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé na veciach, osobách.
<p>5. Sociálne a personálne kompetencie</p>	<p>Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti choroby a zdravotného oslabenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – uvedomuje si vlastnú identitu, – prejavuje v správaní vzťah k sebe a k iným, – vyjadruje svoje pocity, aktuálny citový stav, – odhaduje svoje možnosti a spôsobilosti, – uvedomuje si dôsledky svojho správania vzhľadom na iné osoby, – obhajuje seba a iných, – zaujíma sa o dianie v rodine, v materskej škole, v bezprostrednom okolí, – disponuje prvkami empatického správania, – správa sa v skupine, kolektíve podľa základných spoločenských pravidiel a noriem, – hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, kolektíve, – s pomocou dospelých/samostatne plánuje, organizuje a hodnotí činnosť, – zotrvá v hre a inej činnosti, dokončí ju, – nadväzuje kontakty s druhými, vytvára si základy spoločenských vzťahov, – primerane rieši konflikty s pomocou dospelých/samostatne, – v primeranej miere pomáha druhým s pomocou dospelého/samostatne, – akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí aj dospelých, prejavuje ohľaduplnosť k svojmu prostrediu, – prejavuje ohľaduplnosť k svojmu okoliu.
<p>6. Občianske kompetencie</p>	<p>Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti choroby a zdravotného oslabenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – primerane prejavuje úctu k rodičom a ostatným osobám,

	<p>ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,</p> <ul style="list-style-type: none"> – vníma základné ľudské hodnoty, základné práva a povinnosti, – pozná štátne symboly Slovenskej republiky (zástava, hymna), – vie, že Bratislava je hlavné mesto Slovenskej republiky, – vníma kultúrne dedičstvo, sviatky a oslavy, – pozná niektoré zvyky charakteristické pre našu kultúru, – zaujíma sa o dianie v blízkom i širšom spoločenskom prostredí.
7. Pracovné kompetencie	<p>Dieťa na konci predprimárneho vzdelávania, v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti choroby a zdravotného oslabenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovláda pohybový aparát a telesné funkcie, – používa osvojené spôsoby pohybových činností v nových, neznámych, problémových situáciách, – zvláda základy sebaobsluhy a osobnej hygieny, – pozná a používa predmety dennej potreby, – pozná a rozlišuje rôzne druhy materiálov (ich charakteristické vlastnosti), – využíva jednoduché pracovné techniky s rôznym materiálom, – ovláda základné úkony bežného života, podieľa sa na jednoduchých praktických činnostiach.

Súbor kompetencií slúži ako informácia pre pedagógov, aby vedeli, kam majú smerovať svoje pedagogické pôsobenie prostredníctvom cieľavedomej, zmysluplnej a rozvojovým možnostiam dieťaťa chorého a zdravotne oslabeného primeranej výchovno-vzdelávacej činnosti.

7.3 Vzdelávacie oblasti

Vzdelávací program pre deti choré a zdravotne oslabené obsahuje tie isté vzdelávacie oblasti ako Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016). Obsah a ciele vzdelávania jednotlivých vzdelávacích oblastí sú prispôbené druhu, charakteru a závažnosti choroby a zdravotného oslabenia.

V materskej škole pri zdravotníckom zariadení a špeciálnej triede pre deti choré a zdravotne oslabené sa postupuje podľa tohto vzdelávacieho programu pre deti choré a zdravotne oslabené vo všetkých vzdelávacích oblastiach.

Pre dieťa choré a zdravotne oslabené v školskej integrácii môže centrum špeciálno-pedagogického poradenstva odporučiť, v ktorých vzdelávacích oblastiach možno postupovať podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016), pričom určí špecifiká pre prístup k dieťaťu v predmetných oblastiach vzdelávania; špecifiká uvedené centrom špeciálno-pedagogického poradenstva musia byť uvedené v **individuálnom vzdelávacom programe (IVP/IVVP)** dieťaťa.

7.3.1 Jazyk a komunikácia

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia pre deti choré a zdravotne oslabené je realizovaná podľa platného Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) s prihliadnutím na jazykové a komunikačné možnosti detí chorých a zdravotne oslabených.

7.3.2 Matematika a práca s informáciami

Vzdelávacia oblasť Matematika a práca s informáciami pre deti choré a zdravotne oslabené je realizovaná podľa platného Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) s prihliadnutím na schopnosti chorých a zdravotne oslabených detí pri získavaní základov matematických a infromatických poznatkov a zručnosti.

7.3.3 Človek a príroda

Špecifiká vzdelávacej oblasti Človek a príroda súvisia jednak so zdravotným znevýhodnením detí, ale najmä s priestorovými podmienkami (vnútornými i vonkajšími) jednotlivých zdravotníckych zariadení, pri ktorých je zriadená materská škola.

Učiteľka volí také aktivity, ktoré je možné realizovať s chorými a zdravotne oslabenými deťmi v zdravotníckom zariadení (nemocnici, ozdravovni, sanatóriu, kúpeľoch, liečebni). Nedostatočné množstvo reálnych podnetov obmedzuje u detí možnosť získavania priamych skúseností s reálnymi predmetmi, javmi a situáciami. Rozvíjanie prírodovednej gramotnosti sa viaže na nadobudnuté poznatky a skúsenosti detí.

Rozvíjanie prírodovednej gramotnosti založené na zmyslovom a zážitkovom vnímaní je možné v takej miere, v akej to charakter ochorenia a podmienky zdravotníckeho zariadenia dovoľia. Podstatný je dôsledne premyslený výber obsahu, metód, prostriedkov a foriem výchovno-vzdelávacej činnosti so zreteľom na dodržiavanie hygienických zásad a rešpektovanie liečebného procesu.

7.3.4 Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť pre deti choré a zdravotne oslabené je realizovaná podľa platného Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) s prihliadnutím na schopnosti chorých a zdravotne oslabených detí pri poznávaní a orientácii sa v blízkom spoločenskom prostredí.

V podoblasti Orientácia v priestore/okolí, Geografia okolia a História okolia sa sústreďujú na poznávanie a orientovanie sa v okolí prostredníctvom dominant obce, mesta, v ktorom sú dané zdravotnícke zariadenia.

V špeciálnej triede pre deti choré a zdravotne oslabené v materskej škole a pri školskej integrácii v triede materskej školy spolu s inými deťmi sa podoblasti Orientácia v priestore/okolí, Geografia okolia a História okolia sústreďujú na poznávanie a orientovanie sa v okolí prostredníctvom dominant obce, mesta, v ktorom deti žijú.

7.3.5 Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce pre deti choré a zdravotne oslabené je realizovaná podľa platného Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) s prihliadnutím na úkony a zručnosti, ktoré dieťa môže zvládať pri aktuálnom zdravotnom stave, so zohľadnením hygienických a priestorových podmienok jednotlivých zdravotníckych zariadení.

7.3.6 Umenie a kultúra

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra pre deti choré a zdravotne oslabené je realizovaná podľa platného Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) v oboch oblastiach vo veľkej miere v rôznych aktivitách s prihliadnutím na aktuálny zdravotný stav dieťaťa.

7.3.7 Zdravie a pohyb

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb pre deti choré a zdravotne oslabené je realizovaná podľa platného Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016). Pohyb ako prostriedok upevňovania zdravia a podpory správneho psychosomatického a psychomotorického vývinu detí predškolského veku je u detí chorých a zdravotne oslabených ovplyvnený ich zdravotným stavom (určujúcim možnosť pohybu a aktivity), podmienkami konkrétneho zdravotníckeho zariadenia a okolitým prírodným a klimatickým prostredím, v ktorom sa výchova a vzdelávanie týchto detí uskutočňuje (nemocnica, ozdravovňa, sanatórium, kúpele, liečebňa).

7.4 Vzdelávacie štandardy

Plnenie obsahového a výkonového štandardu je ovplyvnené druhom, charakterom a závažnosťou choroby dieťaťa chorého a zdravotne oslabeného a z toho vyplývajúcich individuálnych schopností a možností.

7.4.1 Vzdelávacia oblasť JAZYK A KOMUNIKÁCIA

1 Hovorená reč	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia: <ul style="list-style-type: none">– nadväzovať rečový kontakt s inými osobami – deťmi i dospelými,– reagovať na neverbálne signály (gestá, mimiku), udržiavať očný kontakt,	Otvorená, spontánna verbálna komunikácia bez zábran. Kontakt v komunikácii prostredníctvom spoločných rozhovorov, diskusií. Neslovné reakcie v komunikácii (gestá, mimika, úsmev, pohladenie, očný kontakt a iné). Komunikačné situácie a stratégie (zaužívané frázy a slovné spojenia podmienené situáciou:

<ul style="list-style-type: none"> – prispôsobovať používanie jazyka sociálnym situáciám a vzťahom, – poznať a dodržiavať základné pravidla vedenia dialógu, – vyslovovať správne, zreteľne a plynule všetky hlásky a hláskové skupiny, – zapamätať si a prednášať krátke literárne útvary (básne, riekanky, vyčítanky, hádanky), – formulovať gramaticky správne jednoduché vety, rozvité vety a súvetia, – uplatňovať spisovnú podobu jazyka. 	<p>vyjadrenie prosby, poďakovanie, vyslovenie želania, vykanie dospelým osobám). Vlastné pravidlá komunikácie v triede. Formálna (s dospelými) a neformálna (s rovesníkmi, súrodencami) komunikácia. Správna a zreteľná artikulácia hlások a hláskových skupín.</p> <p>Prednes krátkych literárnych útvarov (básne, riekanky, vyčítanky, hádanky). Jazykové hry, riekanky na precvičovanie problematických spoluhlások (sykavky, slabikotvorné spoluhlásky r, r', l, l' a pod.). Vzor gramaticky správnej a spisovnej slovenčiny v jej kultivovanej a rozvinutej podobe. Knížna podoba jazyka. Podpora správneho vyjadrovania sa a rozlíšenie nárečových, hovorových, spisovných a nespisovných slov. Gramatické pravidlá slovenského jazyka (správne skloňovanie všetkých slovných druhov, časovanie slovies, stupňovanie prídavných mien a prísloviak).</p>
---	---

2 Písaná reč

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímať písanú reč (zrakom, hmatom), – reagovať na písanú reč (pohybmi, mimikou, gestami, zvukmi, slovne), – odpovedať na otázky, prečo je písaná reč dôležitá, uviesť príklady, – slovne opísať význam slov na základe podstatných znakov, vlastností a činností osôb, zvierat, vecí prostredníctvom ilustrácií a textu (použitím prirovnaní, synonym, antonym a iné), – odpovedať na otázky vyplývajúce z textu (napr. udalostí, deja, informácií a iné), – reprodukovать stručne obsah prečítaného textu, – predvídať dej, domýšľať (dedukovať) obsah, 	<p>Knihy a písmená. Rozmanitosť zdrojov a žánrov písanej reči (ľudová, autorská poézia, rozprávky, príbehy, informačné texty, detské encyklopédie, digitálne technológie). Funkcie písanej reči (dorozumievacia, informačná, poznávací, emocionálna a praktická). Kultúrna gramotnosť, knihy a písaná kultúra (pravidelné čítanie, pestrá ponuka textových žánrov a možnosť výberu). Upevňovanie čitateľských návykov. Význam nových a neznámych slov. Aktívna a pasívna slovná zásoba. Obsahový kontext a zmysluplnosť rečového prejavu. Voľná reprodukcia literárnych textov (charakteristika a konanie postáv, obsah, udalosti deja, nové informácie a poznatky). Počúvanie s porozumením. Hodnotenie, posúdenie obsahu textu. Literárna tvorivosť. Informačno-komunikačné technológie (texty na</p>

<ul style="list-style-type: none"> – získavať nové informácie prostredníctvom informačno-komunikačných technológií, porovnávať ich s vlastnou skúsenosťou a s tým, čo vie z iných zdrojov, – vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami (výtvarne, dramaticky, hudobno-pohybovo, hudobno-dramaticky) obsahy a zážitky z čítania, – počúvať s porozumením poéziu (báseň, veršovaná riekanka, vyčítanka, hádanka) a prozaické žánre (rozprávka, bájka, príbeh), – postupne spoznávať na konkrétnych textoch rozdiel medzi fiktívnymi a skutočnými príbehmi zo života, – citlivo vnímať a predvídať obsah textu na základe ilustrácií, vlastných predstáv, zážitkov a pocitov, – intuitívne vnímať jednoduché výrazové prostriedky detskej literatúry (prirovnania, zdobeniny, citoslovčia, metafory), – rozprávať na základe ilustrácie vlastný jednoduchý príbeh, – poznať a používať výrazy ako autor, kniha, strana, spisovateľ pri činnostiach s knihou, – používať knihu správnym spôsobom, 	<p>internete, obsahy, ktoré sú súčasťou televíznych programov, výučbových programov pre digitálne technológie, digitalizovaných hier pre deti a pod.).</p> <p>Chápanie súvislostí medzi obsahom textu a reálnym svetom.</p> <p>Reálne a fantazijné obsahy.</p> <p>Aplikácia – používanie informácií z textu v reálnej situácii (uviesť príklad zo života, postupovať podľa návodu a pod.).</p> <p>Hodnotenie – posudzovanie správnosti a nesprávnosti konania postáv, dobra a zla, čo sa mi páči/nepáči).</p> <p>Vlastné otázky a odpovede.</p> <p>Umelecké stvárnenie pocitov z čítania textov.</p> <p>Upevňovanie porozumenia čítaných textov.</p> <p>Detská, ľudová a autorská poézia a próza.</p> <p>Charakteristiky poetických (melódia, rytmus, rýmy a pod.) a prozaických (voľný jazyk) žánrov.</p> <p>Reálne aj nereálne prvky deja.</p> <p>Obsah a forma písanej reči (predvídanie obsahu textu na základe ilustrácií, fantázie, vlastných zážitkov a skúseností z domáceho čítania).</p> <p>Jazykové prostriedky detských literárnych textov (metafory, citoslovčia, zvukomalebné slová, symbolický význam slov, prirovnania).</p> <p>Ilustrácia a obsah textu.</p> <p>Formálne charakteristiky knihy.</p> <p>Knih ako kultúrny artefakt.</p> <p>Proces tvorby a používania knihy .</p> <p>Správna orientácia v knihe – údaje o knihe, titulná strana, správne držanie knihy, obsah.</p> <p>Správna manipulácia s knihou – správne držanie knihy, listovanie v knihe, smerová orientácia čítania (zľava doprava, zhora nadol).</p> <p>Metóda lona, „maľované čítanie“.</p> <p>Samostatný prístup ku knihám v triednej knižnici.</p> <p>Rešpektovanie dohodnutých pravidiel pri manipulácii s knihami (opatrné zaobchádzanie, odkladanie na pôvodné miesto, voľné prezeranie a listovanie v knihách).</p> <p>Experimentovanie s písmenami (vlastné odkazy, krátke texty, vlastný podpis).</p> <p>Formálne prvky písania.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> – prejavíť záujem o niektoré písmená abecedy, – rytmizovať spievanie piesne alebo recitáciu krátkeho literárneho útvaru hrou na telo alebo hrou na nástroje Orffovho inštrumentária, – vyhľadať v texte slová, ktoré sa rýmujú, – rozčleniť slová na slabiky, – rozlišovať sluchom začiatočnú hlásku slova, – kresliť veľkými grafickými pohybmi na veľkú plochu papiera, – kresliť grafomotorické prvky vyžadujúce pohyby dlane a prstov, – kresliť grafomotorické prvky vyžadujúce pohyb zápästia, – sedieť správne a dodržiavať primeranú vzdialenosť očí od podložky pri kreslení a grafomotorických činnostiach, – držať správnym spôsobom ceruzku a vyvíjať primeranú intenzitu tlaku na podložku pri kreslení a grafomotorických činnostiach. 	<p>Poznávanie písmen veľkej tlačenej abecedy (príp. fonematické uvedomovanie). Vnímanie rytmu reči. Rytmická štruktúra krátkeho literárneho útvaru (reči a slova) a piesne. Orientácia v zvukovej štruktúre slova. Vnímanie zvukovej podobnosti slov – rým. Rytmická štruktúra slova na úrovni slabiky. Analyticko-syntetické činnosti so slovami s vyčlenením začiatočnej hlásky slova. (predĺženie doby jej výslovnosti, opakovanie jej vyslovovania). Jemná motorika. Základné grafické tvary. Grafomotorika. Vizuálno-motorická koordinácia pohybu ruky, zápästia a prstov pri cielenom pohybe. Základné grafomotorické prvky vyžadujúce prácu zápästia (o. i. vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky) a dlane prstov (o. i. horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka, ležatá osmička). Správne návyky písania. Správny úchop grafického materiálu. Regulácia tlaku ruky na podložku pri kreslení a grafomotorických činnostiach.</p>
---	---

7.4.2 Vzdelávacia oblasť MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

1 Čísla a vzťahy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vymenovať čísla od 1 do 5 (príp. do 10) tak, ako idú za sebou, – v obore od 1 do 5 (príp. do 10) pokračovať od ľubovoľného čísla v číselnej postupnosti po číslo 5 (príp. po 10), – v obore do 5 (príp. do 10) počítať po jednej počet predmetov v skupine, – v obore do 5 (príp. do 10) vytvoriť skupinu predpísaných predmetov s určeným počtom a s pomocou oddeliť skupinu s určeným počtom, – v obore do 5 zisťovať pomocou 	<p>Číselný rad od 1 do 5 (príp. do 10). Základné počtové úkony v číselnom rade od 1 do 5 (príp. do 10). Zisťovanie počtu predmetov v skupine. Priradovanie, triedenie, usporadúvanie, zostavovanie podľa kritérií. Hmatové a sluchové vnímanie počtu. Matematické pojmy, symboly a modely.</p>

<p>hmatu alebo sluchu počet predmetov v skupine,</p> <ul style="list-style-type: none"> – pri riešení jednoduchých úloh pridávať, odoberať najviac dva predmety a dávať spolu, – určiť pre dve skupiny, kde je viac, menej alebo rovnako veľa predmetov podľa zisteného počtu v skupinách (do 5 – 10 prvkov v skupine), – určiť pre dve skupiny, kde je viac, menej alebo rovnako veľa predmetov bez určovania ich počtu (do 5 – 10 prvkov v skupine), – bez zisťovania počtu predmetov manipuláciou rozdeliť skupinku na 2 alebo 3 skupinky s rovnakým počtom. 	<p>Porovnávanie a určovanie počtu predmetov v skupine. Manipulácia s predmetmi.</p> <p>Intuitívne riešenie (bez počítania). Kontrola riešenia a výsledkov (možné zistenie neexistujúceho riešenia).</p>
2 Geometria a meranie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť objekt na základe popisu polohy pomocou slov, slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pre, za medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka), – umiestniť predmet na dané miesto pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka), – dokresliť obrázok podľa pokynov pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka), – určiť (aj len hmatom), pomenovať a príp. vymodelovať s pomocou guľu, kocku, valec, – postaviť stavbu z primeraného 	<p>Orientácia v priestore, roviny a rade. Pravo-ľavá orientácia.</p> <p>Poloha objektov a predmetov a ich umiestnenie v priestore.</p> <p>Dokresľovanie obrázkov.</p> <p>Priestorové geometrické útvary (guľa, kocka, kváder, valec) a ich vlastnosti.</p> <p>Konštrukčná, technická a priestorová tvorivosť. Hmatové vnímanie.</p>

<p>množstva (do10) stavebnicových dielcov podľa vlastnej fantázie a podľa predlohy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – určiť v skupine útvarov (aj hmatom) kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník, – približne nakresliť kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník, – zostaviť z primeraného množstva útvarov obrázkov podľa vlastnej fantázie, predlohy a slovných pokynov, – rozlíšiť, nakresliť (príp. vymodelovať) rovnú a krivú čiaru, – spájať body do obrazcov, kresliť obrisy a cesty s využitím čiarového pohybu, – pohybovať sa v štvorcovej sieti (samostatne alebo s pomocou), na základe slovných pokynov alebo prostredníctvom dohodnutých symbolov (pre pohyb v štvorcovej sieti), – určiť vzdialenosť a rozmer predmetu (v skutočnosti aj na obrázku) odhadom a pomocou určenej aj zvolenej neštandardnej jednotky (krok, dlaň, pomocný predmet), – porovnať dva predmety podľa veľkosti (dĺžka, výška, šírka, hrúbka) odhadom aj meraním, – určiť predmet s najväčším zvoleným rozmerom (pomocou slov s predponou naj- najdlhší, najkratší, najužší, najtenší, ...) pri usporiadaní 3 predmetov, – usporiadať 3 až 4 predmety podľa veľkosti určeného rozmeru, – určiť objekt v usporiadanom rade na základe slov prvý, druhý, tretí, štvrtý, posledný, predposledný, pre, za, hneď pred a hneď za – opísať polohu predmetov v usporiadanom rade a umiestniť v ňom predmet podľa slovných pokynov. 	<p>Rovinné geometrické útvary (kruh, trojuholník, štvorec a obdĺžnik). Kreslenie rovinných geometrických útvarov.</p> <p>Plošná tvorivosť (skladačky tangramy, mozaiky, puzzle a pod.).</p> <p>Rovné, krivé, otvorené aj uzavreté čiary.</p> <p>Bludiská, spájanie bodov a dvojíc obrázkov, jednoduché mapy.</p> <p>Kreslenie a pohyb v štvorcovej sieti.</p> <p>Porovnávanie, meranie, usporadúvanie predmetov a útvarov podľa kritérií (dĺžka, výška, šírka, hrúbka, veľkosť a pod.). Neštandardné jednotky dĺžky (špagát, prúžok papiera) a vzdialenosti (krok, dlaň, pomocné predmety). Kontrola veľkosti odhadom aj meraním.</p> <p>Celková veľkosť a jej jednotlivé rozmery.</p> <p>Usporiadúvanie podľa veľkosti.</p> <p>Orientácia v usporiadanom rade.</p> <p>Uplatnenie dramatizácie v plošnej aj priestorovej orientácii.</p>
3 Logika	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vytvoriť (nakresliť) podľa daného vzoru alebo pravidla jednoduchú postupnosť predmetov, obrázkov objektov, – jednoducho opísať pravidlo postupnosti, – rozhodnúť o pravdivosti a nepravdivosti jednoduchých tvrdení (áno/nie, platí/neplatí), – rozhodnúť, či daný objekt má /nemá danú vlastnosť, – vybrať a triediť predmety podľa určitých kritérií (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.), – vytvoriť dvojicu objektov na základe danej logickej súvislosti. 	<p>Jednoduchá postupnosť a pravidelnosť opakovania (zvuky, jednoduché činnosti). Dopĺňanie a určovanie vzorov.</p> <p>Pravidelnosť a postupnosť okolo nás (vzory na oblečení, rôzna výzdoba, postupnosť ročných období a pod.). Elementárne základy logiky. Výroky a jednoduché tvrdenia.</p> <p>Vlastnosti objektov (určovanie, či objekt má alebo nemá danú vlastnosť, či má alebo nemá súčasne dve, tri dané vlastnosti). Triedenie a vyberanie podľa kritérií.</p> <p>Priradovanie – čo k čomu patrí.</p>
<p>4 Práca s informáciami</p>	
<p>Výkonový štandard</p>	<p>Obsahový štandard</p>
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ovládať základy práce s digitálnymi technológiami (digitálne hry, hračky, animované programy a pod.), – pomocou tlačidiel na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možností konkrétnej materskej školy), ktorá simuluje pravouhlý pohyb v štvorcovej sieti (po štvorčekoch aj po vrcholoch), prejsť určenú trasu (príp. aj s prekážkami), – kresliť, farebne vyplňať uzavreté plochy, vybrať a umiestňovať obrázky na niektorej z dostupných digitálnych pomôcok (podľa možnosti konkrétnej materskej školy). 	<p>Elementárne základy práce s digitálnymi technológiami.</p> <p>Interaktívne úlohy v detských edukačných programoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pohyb v štvorcovej sieti, – vyfarbovanie čiar a uzavretých plôch, – hľadanie a prenášanie predmetov na určené miesto.

7.4.3 Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A PRÍRODA

1 Vnímanie prírody	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – citlivo vnímať prírodné krásy a javy (reálne – ozdravovne, liečebne, kúpele, sanatóriá; sprostredkovane – nemocnice), – hodnotiť prírodné prostredie, – poznať význam ochrany prírodného prostredia na základe pozorovania, pocitov, zážitkov a dojmov z prírody (reálne aj sprostredkovane), – triediť prírodné reálie podľa určitých kritérií, – poznať a rozlíšiť zložky živej a neživej prírody, – vymenovať ročné obdobia, – rozlíšiť podľa charakteristických znakov ročné obdobia, – opísať prírodné javy ovplyvnené počasím. 	<p>Vnímanie krásy prírody, prírodného prostredia.</p> <p>Hodnotenie prírodného prostredia, prírodných javov a situácií.</p> <p>Význam ochrany prírodného prostredia.</p> <p>Ochranárske postoje k prírode.</p> <p>Praktické návyky starostlivosti o prírodu (nezahadzovať odpadky, hrabať lístie a pod.).</p> <p>Triedenie vybraných prírodných reálií.</p> <p>Zložky živej a neživej prírody.</p> <p>Prejavy života.</p> <p>Ročné obdobia.</p> <p>Pozorovateľné zmeny v prírode v dôsledku striedania ročných období.</p> <p>Prírodné javy a zmeny počasia.</p> <p>Záznamy počasia.</p>
2 Rastliny	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať rôznorodosť rastlinnej ríše (kvety, stromy, kríky, huby, úžitkové, chránené, liečivé, jedovaté rastliny a iné) reálne aj sprostredkovane, – zdôvodniť potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín a húb, – rozpoznať niektoré vybrané poľnohospodárske rastliny, – rozlíšiť rôzne druhy ovocia a zeleniny a uvedomiť si význam ich konzumácie pre správnu životosprávu, – poznať, opísať niektoré životné 	<p>Rozmanitosť rastlinnej ríše.</p> <p>Úžitkové, chránené, liečivé, jedovaté rastliny a iné.</p> <p>Časti rôznych rastlín (koreň, stonka, list, kvet, plod).</p> <p>Triedenie rastlín podľa kritérií (veľkosť, tvar, farby, jednotlivé časti).</p> <p>Úžitok z rastlín a húb (jedlé, nejedlé).</p> <p>Poľnohospodárske rastliny danej lokality.</p> <p>Druhy ovocia a zeleniny (ich rastlinný pôvod, pestovanie v záhradách, sadoch a na poliach).</p> <p>Význam ovocia a zeleniny pre zdravie človeka.</p> <p>Prejavy života rastlín – klíčenie a rast.</p>

prejavy rastlín, – opísať podmienky zabezpečujúce klíčenie a rast rastliny.	Podmienky rastlín pre ich život.
3 Živočíchy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia: <ul style="list-style-type: none"> – poznať rôznorodosť živočíšnej ríše (domáce, lesné, exotické živočíchy, hmyz, vtáky a iné voľne žijúce živočíchy) – reálne aj sprostredkovane, – poznať rôznorodosť spôsobu života živočíchov, – poznať a opísať niektoré životné prejavy živočíchov, – rozlíšiť, že rôzne druhy živočíchov potrebujú pre svoj život rôzne druhy potravy, – rozpoznať rozdiely medzi živočíchmi v spôsobe ich pohybu (reálne aj sprostredkovane), – zdôvodniť úžitok niektorých domácich živočíchov, – rozlíšiť a pomenovať mláďatá vybraných živočíšnych druhov, – opísať spôsoby starostlivosti o niektoré živočíchy. 	Rozmanitosť živočíšnej ríše. Význam ochrany živočíšnej ríše (chránené živočíchy). Vonkajšie znaky živočíchov, ich životné prejavy, spôsob ich pohybu, podmienky života, získavanie potravy. Triedenie živočíchov podľa kritérií a charakteristických znakov (spôsob pohybu, počet končatín a pod.). Pozorovanie a manipulácia so živými organizmami (podľa podmienok konkrétneho zdravotníckeho zariadenia). Úžitok domácich zvierat. Živočíchy a ich mláďatá. Starostlivosť o živočíchy. Ochrannárske postoje k živočíšnej ríši.
4 Človek	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia: <ul style="list-style-type: none"> – poznať a pomenovať základné anatomické kategórie ľudského tela, – poznať a opísať základné fyziologické funkcie ľudského tela – dýchanie, trávenie, pohyb, krvný obeh, zmyslové vnímanie, – prejaviť pozitívne postoje k svojmu telu. 	Ľudské telo a jeho časti. Prejavy života človeka. Fyziologické funkcie ľudského tela. Skúmanie vnímateľných prejavov životne dôležitých orgánov (srdce, pľúca, žalúdok, črevá a pod.). Ochrannárske postoje k vlastnému telu. Rešpektovanie prirodzených ľudských potrieb.
5 Neživá príroda	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utvárať predstavy o prítomnosti vody v prírode (na základe priameho/ sprostredkovaného pozorovania), – poznať význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka, – poznať význam vzduchu pre život človeka, rastlín a živočíchov, – poznať príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu a vody, – poznať a opísať planétu Zem ako súčasť vesmíru. 	<p>Prítomnosť vody v prírode v jej kvapalnom, pevnom aj plynnom skupenstve (bez zavedenia pojmov). Význam vody, vzduchu pre život človeka, rastlín a živočíchov. Ochrana životného prostredia. Problematika znečistenia vody a vzduchu. Experimentovanie a bádanie s niektorými prvkami neživej prírody (voda, vzduch) – podľa podmienok konkrétneho zdravotníckeho zariadenia. Elementárne predstavy o Zemi, Slnku, Mesiaci a vesmíre.</p>
6 Prírodné javy	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozorovať a opísať vybrané prírodné javy a podmienky zmeny ich fungovania na základe vlastného pozorovania a skúmania (svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb). 	<p>Aktuálne predstavy o prírodných javoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> – svetlo a tieň, – teplo a horenie, – topenie a tuhnutie, – vyparovanie a rozpúšťanie látok vo vode, – zvuk, – sila a pohyb, – magnetizmus, – voľný pád predmetov. <p><i>(pozorovanie, experimentovanie a bádanie s vybranými prírodnými javmi podľa podmienok konkrétneho zdravotníckeho zariadenia).</i></p>

7.4.4 Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

1 Orientácia v čase	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozlišovať a správne označovať časové vzťahy jedného dňa v spojení s konkrétnymi činnosťami, – rozprávať o svojich záľubách aj 	<p>Postupnosť činností tvoriacich režim dňa (doma i v materskej škole). Záľuby aj povinnosti v rámci režimu dňa (čistenie zubov, chodenie včas spať). Pojmy vyjadrujúce plynutie času: včera, dnes, zajtra, dávno, teraz, potom (pri opise blízkych</p>

povinnostiach, – správne používať pojmy včera, dnes a zajtra, – poznať svoj vek, príp. ročné obdobie, mesiac svojho narodenia, – orientovať sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca, roka.	spomienok, plánov do budúcnosti). Vek – dátum narodenia. Časové súvislosti dňa, týždňa, roka v spojení s konkrétnymi činnosťami a rozlišovaním podstatných znakov (režim dňa, oslavy a sviatky, dni pracovného pokoja, striedanie ročných období).
--	--

2 Orientácia v priestore/okolí

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia: – poznať a opísať interiér a exteriér materskej školy a zdravotníckeho zariadenia, – opísať jednoduchú trasu na základe orientačných bodov (na nemocničnú izbu, oddelenie nemocnice, ambulancie, rehabilitáciu, do parku, na ihrisko, do blízkeho prírodného prostredia a pod.), – poznať adresu svojho bydliska, – poznať verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí a účel, na ktorý slúžia (podľa prostredia a podmienok konkrétnej materskej školy).	Orientácia v triede materskej školy, budove zdravotníckeho zariadenia, príp. v jeho blízkom okolí (budovy, ihrisko, prírodné prostredie a iné). Používanie predložiek orientácie v prostredí (pred, za, okolo, rovno, vpravo, vľavo, hore, dolu a pod.). Tvorba jednoduchého plánu cesty spolu s jeho nákresom (podľa podmienok konkrétnej materskej školy). Orientácia v bezprostrednom okolí domova (vlastný domov, lokálne inštitúcie, služby). Spôsob fungovania a význam verejných inštitúcií a služieb: nemocnica, pošta, polícia, obchod a pod.

3 Dopravná výchova

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia: – poznať nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou, – poznať a dodržiavať základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa chodcov, – poznať a dodržiavať základné pravidlá správania účastníkov cestnej premávky týkajúce sa cyklistov, kolobežkárov, korčuliarov, – poznať a dodržiavať základné pravidlá správania v úlohe	<i>Dieťa ako chodec</i> Bezpečný spôsob pohybu po chodníku – chodenie vpravo, prechádzanie cez vyznačený prechod so svetelným zariadením aj bez neho. Situácie na chodníku a na ceste. <i>Dieťa ako účastník cestnej premávky</i> Bezpečný spôsob pohybu po ceste a na mieste vyhradenom na bicyklovanie ako cyklista, kolobežkár, korčuliar. Vzájomná ohľaduplnosť, používanie reflexných a ochranných prvkov. <i>Dieťa ako cestujúci v hromadnej doprave a ako spolujazdec</i> Rešpektovanie pravidiel správania sa dieťaťa v hromadnej doprave a bezpečné správanie sa

<p>cestujúceho v hromadnej doprave a v úlohe spolujazdca,</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať rôzne druhy dopravných prostriedkov, – poznať význam vybraných dopravných značiek. 	<p>dieťaťa ako spolujazdca. Dopravné prostriedky. Možnosti presunu (kratšie a dlhšie vzdialenosti). Miesta pohybu (zem, voda, vzduch). Spôsob používania (preprava osôb, nákladu). Význam dopravných značiek, ktoré súvisia s pohybom chodca, cyklistu, korčuliara, kolobežkára.</p>
4 Geografia okolia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – používať pri opise krajiny pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník a pod. , – poznať najznámejšie prírodné krásy regiónu, v ktorom sa zdravotnícke zariadenie nachádza (napr. rieka, pohorie, vodná plocha), – poznať najznámejšie prírodné krásy našej vlasti, napr. Vysoké Tatry alebo Dunaj. 	<p>Geografické pomenúvanie prírodného prostredia, (najmä konkrétne vzhľadom na vlastný región). Rozmanitosť prírody a krajiny v okolí zdravotníckeho zariadenia (nemocnica, liečebňa, ozdravovňa, kúpele, sanatórium). Vnímanie prírodných krás našej vlasti. Zásahy človeka meniace prírodu a krajinu (výstavba miest, diaľnic, tunelov, priehrad a pod.).</p>
5 História okolia	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. hrad, zámok, – poznať tradičnú regionálnu kultúru podľa miestnych podmienok. 	<p>Historická hodnota okolia. Kultúrne dedičstvo. Minulosť lokality a regiónu (historické pamiatky, zvyky, oslavy sviatkov, tradície a folklór). Ponímanie času.</p>
6 Národné povedomie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať štátne symboly Slovenskej republiky – zástava, hymna, – poznať významné dominanty hlavného mesta Bratislavy (napr. Bratislavský hrad, rieku Dunaj 	<p>Úcta k štátnym symbolom Slovenskej republiky. Podpora národného povedomia a vnímanie slovenskej spolupatričnosti (medzinárodné súťaže, slovenská reprezentácia, národné sviatky, úspechy Slovenska v kultúre, športe, vede, technike a pod.). Hlavné mesto Slovenska a jeho dominanty.</p>

a pod.).	
7 Ľudia v blízkom a širšom okolí	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia: <ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť a pomenovať členov rodiny, – predstaviť sa menom a priezviskom, – poznať mená svojich rovesníkov a učiteľiek v triede, – nadväzovať adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými. 	<p>Rodina a jej členovia, vzájomné rodinné väzby (rodičia, súrodenci, starí rodičia, prarodičia, teta, ujo a pod.).</p> <p>Postoje k domovu.</p> <p>Kontakt v komunikácii (dieťa a dieťa, dieťa a učiteľka, dieťa a zdravotnícky a pomocný personál).</p> <p>Verbálny (oslovenie, predstavenie sa menom a priezviskom) a neverbálny kontakt (očný kontakt, mimika, gestikulácia, úsmev a pod.) s inými osobami.</p> <p>Akceptácia multikultúrnej odlišnosti, zdravotného znevýhodnenia iných osôb.</p> <p>Základy empatie.</p>
8 Základy etikety	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia: <ul style="list-style-type: none"> – pozdraviť a odzdraviť vzhľadom na aktuálnu situáciu, – používať prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu, – rešpektovať dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania, – správať sa ohľaduplne k deťom i dospelým. 	<p>Základné pravidlá kultúrneho a spoločenského správania (zdvorilostné frázy, napr. ďakujem, prosím, ďakujem, nech sa páči, prepáč, všetko najlepšie a pod.).</p> <p>Pozitívne modely správania sa.</p> <p>Sociálna komunikácia.</p> <p>Elementárne základy etiky (hodnotenie vhodného a nevhodného správania).</p> <p>Rešpekt a vzájomná ohľaduplnosť.</p>
9 Ľudské vlastnosti a emócie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia: <ul style="list-style-type: none"> – rozlišovať pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti, – spolupracovať v skupinovej činnosti na základe osobnostných predpokladov, – sústrediť sa na činnosť na základe vlastných vôľových vlastností, 	<p>Hodnotenie vlastných pozitívnych a negatívnych vlastností.</p> <p>Identifikácia vo vzťahu k postavám detskej literatúry.</p> <p>Sebareflexia.</p> <p>Vzájomná spolupráca a rešpektovanie pocitov spoločensky prijateľným spôsobom.</p> <p>Koncentrácia pozornosti.</p> <p>Cielené vzbudenie záujmu, motivácia k činnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> – dokončiť individuálnu alebo skupinovú činnosť, – vyjadriť pocity zo zážitku, vypočujte rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne, – vyjadriť a opísať aktuálne emócie. 	<p>a jej následné dokončenie. Komunikácia emócií. Orientácia v emóciách (pozitívnych aj negatívnych) iných – pozorovanie, vlastné prežívanie, vyjadrenie, hodnotenie, akceptácia.</p>
10 Prosociálne správanie	
Výkonový štandard	Obsah vzdelávania
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – počúvať v rozhovore iných (deti aj dospelých), – rozlišovať vhodné a nevhodné správanie, – požiadať o pomoc a poďakovať za pomoc od druhých, – poskytnúť pomoc, – obdať druhých, – podeliť sa o veci, – oceniť dobré skutky, – presadzovať sa v hre alebo činnosti prijateľným spôsobom, – nenásilne riešiť konflikt, – odmietajú nevhodné správanie, – odmietajú kontakt s neznámymi osobami, – uvedomiť si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania, – poznať na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti. 	<p>Aktívne vzájomné počúvanie. Delenie, pomoc, obdarovanie, ocenenie. Presadzovanie sa spoločensky prijateľným spôsobom.</p> <p>Obhajovanie vlastného stanoviska v konflikte.</p> <p>Nenasilné riešenie konfliktu.</p> <p>Bezpečné a nebezpečné správanie – hodnotenie, dôsledky.</p> <p>Sebahodnotenie.</p> <p>Práva a povinnosti dieťaťa.</p>

7.4.5 Vzdelávacia oblasť ČLOVEK A SVET PRÁCE

1 Materiály a ich vlastnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímať rôznorodosť hračiek a predmetov vo svojom okolí, – vnímať a rozpoznať, že hračky a predmety sú z rôzneho materiálu, ktorý má rôzne vlastnosti (povrch, 	<p>Hračky a predmety.</p> <p>Materiály a ich vlastnosti. Možnosti použitia rôznych materiálov. Triedenie odpadu.</p>

<p> tvar, farba, veľkosť a pod.),</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímať a rozpoznať rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.), – zhotoviť výtvary z rôzneho materiálu, rôznymi technikami. 	<p>Prírodné materiály. Výtvarná, pracovná a technická tvorivosť. Pracovné techniky. Práca s rôznym materiálom.</p>
2 Konštruovanie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznávať jednoduchý kreslený návod (náčrt, predlohu, schému) pre vytvorenie predmetu, – zhotoviť podľa predlohy jednoduchý predmet, výrobok (z papiera, plastelíny, kociek, stavebnice, rôznych materiálov a pod.), – jednoducho opísať postup zhotovenia vybraných výrobkov. 	<p>Elementárne technické myslenie. Jednoduché konštrukčné úlohy. Technická gramotnosť. Manipulačná zručnosť s nástrojmi. Konštrukčná tvorivosť. Opis tvorby a účelu vyrobeného výrobku. Efektívne, ekonomické a bezpečné postupy práce.</p>
3 Užívateľské zručnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – manipulovať s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi (navliekanie korálikov, triedenie drobných predmetov, skladanie papiera a pod.), – používať predmety dennej potreby v domácnosti. 	<p>Jemná motorika a manipulácia. Predmety dennej potreby. Jednoduché užívateľské zručnosti (viazanie mašličky, strihanie nožnicami, krájanie, odomykanie a zamykanie kľúčom, nalievanie tekutín do fľaše a pod.). Základy používania elektronických zariadení (zapnutie a vypnutie počítača, práca s PC a myšou, klávesnicou, tabletom, interaktívnou tabuľou a pod.).</p>
4 Technológie výroby	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať suroviny potrebné na prípravu niektorých bežne používaných výrobkov. 	<p>Výroba potravín, výrobkov a realizácia výrobných postupov (výroba múky, chleba, masla, čaju, papiera a pod.).</p>
5. Remeslá a profesie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznať niektoré tradičné remeslá, – poznať a v hrách napodobniť prácu rodičov, – poznať základnú pracovnú náplň vybraných profesií (napr. lekár, zdravotná sestra, šofér, učiteľ, policajt a pod.) 	<p>Ľudské činnosti v minulosti. Význam práce. Remeslá a profesie v spontánných hrách. Význam profesií v súčasnosti.</p>
--	--

7.4.6 Vzdelávacia oblasť UMENIE A KULTÚRA

1 Hudobná výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vokálne rytmizovať riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte, – realizovať rytmický sprievod k riekankám a piesňam, – spievať piesne a riekanky, – využívať hudobné nástroje Orffovho inštrumentára na vyjadrenie charakteru, nálady piesne a skladby, – zvládať jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam a riekankám, – počúvať hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky s citovým zaangažovaním, – vyjadrovať zážitky z hudby verbálne, pohybom alebo inými umeleckými výrazovými prostriedkami, – vyjadriť charakter piesní a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom, – využívať tanečné prvky v jednoduchých choreografiách, – imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách, – vyjadrovať piesne, riekanky a hudobné skladby prostriedkami tvorivej dramatiky. 	<p>Vokálna rytmizácia riekaniek. Rytmizácia (rytmická predohra, medzihra a dohra) hrou na telo alebo hrou na nástroje Orffovho inštrumentára. Spev ľudových, detských umelých piesní a riekaniek. Návyk správneho speváckeho dýchania (dychová rozcvička, hry s dychom). Hry s hlasom, hlasová rozcvička. Zvuková podoba okolitého sveta (imitácia zvukov okolitého sveta hlasom). Aktívna hudobná produkcia. Vyjadrenie charakteru piesne hrou na hudobné nástroje Orffovho inštrumentára alebo vlastnoručne zhotovené elementárne rytmické nástroje. Zvuková podoba javov a nálad. Hudobná tvorivosť. Rytmický sprievod v súlade s tempom piesne a riekanky. Počúvanie hudobných skladieb a piesní (percepcia hudby).</p> <p>Sluchové vnímanie hudobného a nehudobného zvuku. Identifikácia vyjadrovacích prostriedkov hudby (rytmus, tempo, dynamika) Kontrasty v hudbe. Umelecké vyjadrenie pocitov z počúvania hudby (verbálne, pohybové, výtvarné, dramatické a pod.). Pohybové stvárnenie charakteru hudby.</p>

	<p>Kultúra pohybu a tanca.</p> <p>Imitácia tanečných prvkov (tanečná chôdza, tanečný beh, prísunový krok, poskočný krok, cval, točenie na mieste, pohupy v kolenách, úklony a pod.) v jednoduchých tanečných choreografiách.</p> <p>Tanec a pohybová improvizácia.</p> <p>Pohybové stvárnenie hudobno-pohybových hier hrou na telo (tlieskanie, plieskanie, dupanie) a s tanečnými prvkami.</p> <p>Pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách.</p> <p>Súlad pohybu, hudby a textu hry.</p> <p>Hudobno-dramatická improvizácia a interpretácia piesní, skladbičiek, hudobno-dramatických celkov a hudobných rozprávok.</p>
2 Výtvarná výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skladať tvorivo zložené tvary, – vystrihnúť časti obrázkov, – spájať časti obrázkov lepením, – dotvárať tvary kresbou (maľbou), – dopĺňať (spresňovať) neurčitý tvar, – modelovať tvary z mäkkej modelovacej hmoty, – skladať, spájať priestorovú zostavu tvorivo s použitím rôzneho materiálu, – poznať a pomenovať základné a zmiešané farby, – poznať základy miešania farieb, – používať tvorivo rôzne výtvarné techniky, – vyjadriť farbami pocity, – hravo experimentovať s farbami, – výtvarne vyjadrovať svoje predstavy o svete, – kresliť, maľovať, plošne aj priestorovo zobrazovať ľudskú a zvieraciu postavu, – používať rôzne maliarske nástroje, – vyjadriť slovne obsah kresby, – reagovať výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety, – vnímať a pozorovať krásu umeleckých diel (socha, obraz, 	<p>Hravé skladanie zloženého tvaru – vznik novotvaru.</p> <p>Plošné a priestorové výtvarné stvárňovanie nefiguratívnych a figuratívnych tvarov a ich dotváranie s uplatnením predstavivosti.</p> <p>Vlastná výtvarná činnosť a produkty.</p> <p>Dopĺňanie tvarov lepením, strihaním, dokresľovaním, domal'ovaním.</p> <p>Modelovanie.</p> <p>Plošné a priestorové výtvarné stvárňovanie.</p> <p>Práca s rôznym materiálom.</p> <p>Výtvarná, pracovná a technická tvorivosť.</p> <p>Farby, farebná rozmanitosť.</p> <p>Základná farba a farba zmiešaná.</p> <p>Technika miešania farieb.</p> <p>Výtvarné techniky.</p> <p>Sebavyjadrenie, farebná symbolika.</p> <p>Experimentovanie s farbami.</p> <p>Uplatnenie vlastných pocitov, vnemov, predstáv a fantázie.</p> <p>Umelecké stvárnenie ľudskej a zvieracej postavy (hlavné znaky, charakteristické prvky, výraz).</p> <p>Ovládanie maliarskeho nástroja.</p> <p>Verbálny komentár vlastného výtvarného diela.</p> <p>Synestézia (medzizmyslové vnímanie).</p> <p>Reakcia výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety (zrakové, sluchové, hmatové, chuťové</p>

<p>dizajn, architektúra),</p> <ul style="list-style-type: none"> – vyjadrovať rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami (výtvarnými, hudobnými, dramatickými a i.) pocity a dojmy z výtvarného diela. 	<p>a pod.).</p> <p>Vnímanie výtvarných umeleckých diel. Hodnotiace postoje k umeleckým dielam. Umelecké stvárnenie pocitov z výtvarného diela.</p>
--	--

7.4.7 Vzdelávacia oblasť ZDRAVIE A POHYB

1 Zdravie a zdravý životný štýl	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uvedomovať si, že zdravie je prioritnou hodnotou človeka, – uvedomovať si pojmy podpora zdravia, prevencia chorôb a úrazov, – rozvíjať svoje postoje, ktoré spočívajú v úcte k zdraviu, – zaujať pozitívne postoje k ochrane svojho zdravia i k ochrane zdraviu iných (prevencia pred infekčným ochorením, zubným kazom), – uvedomovať si, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka, – osvojiť si správne držanie tela v stoji a v sede, – rozlíšiť typické znaky ochorenia a zdravia, – uviesť príklady zdravej a nezdravej výživy, – rozlíšiť zdravie ohrozujúce situácie. 	<p>Zdravie, postoje k zdraviu. Zdravie ako prioritná hodnota človeka. Podpora zdravia, prevencia chorôb a úrazov. Úcta k zdraviu. Správna životospráva, pohyb, dobrý spánok a odpočinok ako prostriedok upevňovania zdravia. Praktické zručnosti chrániace zdravie. Zásady ochrany vlastného zdravia.</p> <p>Pohyb ako prostriedok upevňovania zdravia. Pohybová aktivita, uvoľnenie a relaxácia. Zdravie a choroba. Možnosti poškodenia zdravia. Zdravé a nezdravé potraviny.</p> <p>Správna životospráva. Riešenie krízových situácií ohrozujúcich zdravie.</p>
2 Hygiena a sebaobslužné činnosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zvládnuť základné hygienické návyky (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa, čistenie zubov a pod.), 	<p>Základné hygienické a sebaobslužné návyky.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – zvládnuť základné sebaobslužné činnosti (obliekanie, vyzliekanie, prezúvanie, zaväzovanie šnúrok a pod.) a návyky správneho stolovania (jesť príborom, udržiavať čistotu pri jedle a pod.), – udržiavať poriadok vo svojom okolí. 	<p>Praktické činnosti a pracovné návyky.</p>
3 Pohyb a telesná zdatnosť	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Dieťa choré a zdravotne oslabené je schopné v závislosti od druhu, charakteru a závažnosti zdravotného znevýhodnenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vnímať pri pohybe svalové napätie a dýchanie, – orientovať sa v priestore, – uplatniť v pohybových činnostiach vlastnú lateralitu, – ovládať základné lokomočné pohyby, – zaujať základné polohy, postoje podľa pokynov, – manipulovať s rôznymi predmetmi, náčiním (rukami, nohami, kolenami, guľanie, nosenie, zdvíhanie, podávanie, hádzanie, chytanie, podávanie, odrážanie, preskakovanie a pod.), – ovládať niektoré vybrané akrobatické zručnosti: stoj na jednej nohe, obrat okolo vlastnej osi, – rytmizovať základné lokomočné pohyby a tanečné kroky v súlade s rytmom hudby alebo hry na telo, – dodržiavať pravidlá v pohybových hrách, – zvládnuť vychádzku do blízkeho okolia, zaujať adekvátne postoje k pohybu a športovým aktivitám. 	<p>Svalové napätie a dýchanie. Uvoľnenie a relaxácia. Hrubá motorika. Orientácia v priestore. Uplatnenie lateralít v pohybe. Základné lokomočné pohyby (chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie, chytanie). Základné polohy, postoje a pohyby (stoj, sed, ľah, kľak a pod). Manipulácia s náčiním. Pohyb na náradí. Rovnováha, reakčná a orientačná pohotovosť Zmeny polôh. Rytmizácia pohybu. Súlady pohybu, hudby a tela. Pravidlá, rešpektovanie a vzájomná spolupráca. Pohyb v prírode. Pohyb ako prostriedok upevňovania zdravia.</p>

7.5 Špecifiká výchovy a vzdelávania detí chorých a zdravotne oslabených

Charakteristika zdravotného znevýhodnenia

Podľa MKCH –10 (10. revízia) možno choroby členiť na:

- Infekčné a parazitárne choroby.
- Nádory.

Choroby krvi a krvotvorných orgánov a daktoré poruchy imunitných mechanizmov.
Choroby žliaz s vnútorným vylučovaním, výživy a premeny látok.
Duševné poruchy a poruchy správania.
Choroby nervového systému.
Choroby oka a jeho adnexov.
Choroby ucha a hlávkového výbežku.
Choroby obehovej sústavy.
Choroby dýchacej sústavy.
Choroby tráviacej sústavy.
Choroby kože a podkožného tkaniva.
Choroby svalovej a kostrovej sústavy a spojivového tkaniva.
Choroby močovej a pohlavnej sústavy.
Niektoré choroby vznikajúce v perinatálnej perióde.
Poranenia, otravy a daktoré iné následky vonkajších príčin.³
Vzhľadom na zameranie tohto dokumentu nie je možné charakterizovať jednotlivé choroby.

Špecifiká výchovy a vzdelávania

Dieťa choré a zdravotne oslabené môže byť vzdelávané:

- a) v materskej škole pri zdravotníckom zariadení,
- b) v špeciálnej triede pre deti choré a zdravotne oslabené v materskej škole,
- c) v triede materskej školy spolu s inými deťmi, t. j. v školskej integrácii.

Špecifiká výchovy a vzdelávania v materskej škole pri zdravotníckom zariadení

Predprimárne vzdelávanie detí chorých a zdravotne oslabených sa uskutočňuje v materskej škole pri zdravotníckom zariadení (nemocnici, kúpeľoch, liečebni, sanatóriu a ozdravovni) v spolupráci so zdravotníckym personálom počas celého pobytu dieťaťa v zdravotníckom zariadení.

Počas denných činností špeciálny pedagóg v primeranej miere využíva situačné rozhodovanie, ktoré rešpektuje záujmy, možnosti, potreby a nálady chorého dieťaťa vzhľadom na jeho aktuálny zdravotný stav. Špeciálny pedagóg využíva špeciálne metódy, formy, prostriedky a uplatňuje všetky pedagogické a špeciálno-pedagogické zásady. Je dôležité, aby sa aj dieťa choré a zdravotne oslabené mohlo za každých okolností nenásilne rozvíjať, učiť a prežívať zážitky úspechu.

Časové trvanie vzdelávacej aktivity rešpektuje potreby chorého a zdravotne oslabeného dieťaťa, možnú dĺžku udržania pozornosti vzhľadom na jeho zdravotný stav, vývinové osobitosti a zákonitosti psychohygieny. Vzdelávacia aktivita nesmie dieťa preťažovať.

*

Podmienkou prijatia dieťaťa chorého a zdravotne oslabeného do **špeciálnej triedy** alebo na **školskú integráciu** je špeciálnopedagogická diagnostika, v prípade potreby aj psychologická diagnostika v centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, **odborná lekárska diagnostika** (onkológ, neurológ, psychiater, internista a iné) a písomná žiadosť zákonného zástupcu.

³ Spracované podľa: Medzinárodná klasifikácia chorôb – MKCH 10 (10. revízia) <http://www.nczisk.sk/Standardy-v-zdravotnictve/Pages/MKCH-10-Revizia.aspx>

Špecifiká výchovy a vzdelávania v špeciálnej triede v materskej škole

Vzdelávacia aktivita v špeciálnej triede pre deti choré a zdravotne oslabené sa realizuje analogicky ako v materskej škole bežného typu. Vzhľadom na špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby detí chorých a zdravotne oslabených sa pri výchove a vzdelávaní zohľadňujú vyššie uvedené špecifiká výchovy a vzdelávania.

Špecifiká výchovy a vzdelávania v triede materskej školy spolu s inými deťmi, t.j. v školskej integrácii

Pri výchove a vzdelávaní dieťaťa chorého a zdravotne oslabeného v školskej integrácii sa postupuje podľa tohto vzdelávacieho programu. V spolupráci s centrom špeciálno-pedagogického poradenstva sa odporúča materskej škole vypracovať individuálny vzdelávací program (IVP).

V IVP je potrebné, okrem iného, uviesť všetky špecifiká a obmedzenia vyplývajúce z choroby a zdravotného oslabenia dieťaťa vplývajúce na jeho výchovu a vzdelávanie v materskej škole.

7.6 Vyučovacím jazyk

Vyučovacím jazykom v materských školách pri zdravotníckych zariadeniach je štátny jazyk Slovenskej republiky.

7.7 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Organizácia denných činností je flexibilná, prispôsobená individuálnym potrebám každého chorého a zdravotne oslabeného dieťaťa.

Usporiadanie denných činností

- zohľadňuje aktuálny psychický a fyzický stav dieťaťa,
- prihliada na špecifické potreby a možnosti dieťaťa,
- zabezpečuje vyvážené striedanie foriem denných činností (optimálny biorytmus, bezstresové prostredie, individuálne osobitosti).

Výchova a vzdelávanie sa v materskej škole pri zdravotníckych zariadeniach uskutočňuje prostredníctvom nasledovných foriem denných činností:

- hry a činnosti podľa výberu detí,
- zdravotné cvičenia,
- vzdelávacie aktivity,
- pobyt vonku,
- činnosti zabezpečujúce životosprávu (osobná hygiena, stravovanie, odpočinok).

Hry a činnosti podľa výberu detí sú spontánne alebo navodzované učiteľkou. Prostredníctvom hry sa dieťa v zdravotníckych zariadeniach odpútava od vlastnej choroby, nepríjemných zážitkov a bolestivých výkonov, ktoré sú spojené s aktuálnym zdravotným stavom dieťaťa a jeho pobytom v zdravotníckom zariadení. Hra plní relaxačnú a terapeutickú funkciu.

Zdravotné cvičenia sa realizujú individuálne (na lôžku) alebo skupinovo (v priestoroch na to určených) každodenne, v určitom čase s dodržaním zásad psychohygieny. V ozdravovniach,

liečebniach a kúpeľoch vykonávajú zdravotné cvičenia rehabilitační pracovníci, v nemocniciach sú uskutočňované učiteľkou materskej školy.

Vzdelávacie aktivity sú aktivitami vzťahujúcimi sa na sprostredkovanie plánovaných vzdelávacích obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí s možnosťou modifikovania obsahu. Vzdelávacie aktivity sa zaraďujú ako samostatná organizačná jednotka alebo môžu byť súčasťou všetkých ostatných denných činností. Sú realizované ako individuálne, skupinové alebo frontálne aktivity detí pri akceptovaní zdravotného stavu detí. Časové trvanie vzdelávacej aktivity rešpektuje individuálne možnosti chorého a zdravotne oslabeného dieťaťa, dĺžku udržania pozornosti vzhľadom na jeho zdravotný stav, vývinové osobitosti a zákonitosti psychohygieny.

Pobyt vonku obsahuje vychádzky, spontánne pohybové aktivity v areáloch zdravotníckych zariadení. Pobyt vonku sa uskutočňuje po konzultácii s ošetrovujúcim lekárom a s deťmi, ktorým to zdravotný stav dovoľí. Realizuje sa za prítomnosti zdravotnej sestry alebo pomocného zdravotného personálu. Je nevyhnutné dodržiavať požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia detí s ohľadom na ich zdravotný stav. Na pobyt vonku je možné využívať areál nemocníc, liečební, sanatórií, ozdravovní, kúpeľov, ktoré využívajú prírodné a klimatické prostredie za účelom komplexnej rehabilitácie dieťaťa.

Činnosti zabezpečujúce životosprávu sa uskutočňujú v stanovenom čase v súlade s režimom príslušných zdravotníckych zariadení.

Organizácia výchovno-vzdelávacej činnosti v materskej škole pri zdravotníckom zariadení je flexibilná, prispôsobená pravidelnému chodu a liečebnému režimu zdravotníckeho zariadenia.

Usporiadanie denných činností zohľadňuje zdravotný stav detí, prihliada na ich špecifické potreby, možnosti a záujmy. Zabezpečuje vyvážené striedanie činností (optimálny biorytmus, bezstresové prostredie), zásady zdravej životosprávy, vytvára časový priestor na hru, učenie sa a relaxáciu.

Denný poriadok triedna učiteľka prekonzultuje s vedením jednotlivých oddelení, aby bola zabezpečená kontinuita medzi liečením a výchovno-vzdelávacou činnosťou.

7.8 Povinné a odporúčané personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje dieťa alebo viac detí chorých a zdravotne oslabených, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného dieťaťa v závislosti od závažnosti jeho zdravotného znevýhodnenia, na základe odporúčania centra špeciálno-pedagogického poradenstva.

Ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie dieťaťa chorého a zdravotne oslabeného v závislosti od závažnosti jeho zdravotného znevýhodnenia a na základe odporúčania centra špeciálno-pedagogického poradenstva, poskytujú dieťaťu odbornú starostlivosť aj ďalší odborní zamestnanci.

7.9 Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí chorých a zdravotne oslabených je také, ako uvádza Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016) s nasledujúcimi špecifikami.

Zdravotnícke zariadenie podľa svojich možností poskytuje materskej škole priestory na účely súvisiace s jej činnosťou a prevádzkou:

- priama výchovno-vzdelávacia činnosť – triedy, herne,
- personálne zabezpečenie – priestory pre zamestnancov materskej školy – riadiacich, pedagogických i nepedagogických (kancelária, zborovňa, kabinet, šatne, sociálne zariadenia a pod.).

Priestorové zabezpečenie (v prípade potreby bezbariérové), usporiadanie a funkčné členenie tried/herní, dostatočné množstvo kvalitného materiáľno-technického vybavenia vytvára predpoklad pre kvalitnú výchovu a vzdelávanie detí.

Usporiadanie a funkčné členenie tried/herní poskytuje deťom dostatok priestoru na voľné hry, oddych a relaxáciu, primerané vzdelávacie a pohybové aktivity.

Priestorové usporiadanie, funkčné členenie a vybavenie tried/herní musí zodpovedať veku, zdravotnému stavu, stupňu telesného a duševného vývinu, telesným rozmerom detí a veľkostnému typu a účelu.

Podnetné, motivujúce prostredie vytvára optimálne podmienky pre liečbu a doliečovanie detí chorých a zdravotne oslabených. Pozitívne ovplyvňuje osobnosť dieťaťa, uspokojuje jeho psychické, citové a telesné potreby, vplýva na pocit pohody a výkonnosť, navodzuje pocit istoty a bezpečnosti.

Materiáľne prostredie je základom vnútorného prostredia. Výber materiáľno-technického vybavenia zohľadňuje druh, charakter a závažnosť ochorenia, aktuálny zdravotný stav, potreby a záujmy detí. Pre výber zariadenia, nábytku, textilíí platia v materskej škole pri zdravotníckych zariadeniach prísne hygienické a bezpečnostné normy.

Okrem štandardného materiáľno-technického vybavenia disponuje materská škola i špeciálnymi pomôckami (napr. kompenzačnými, rehabilitačnými), ktoré učiteľky využívajú na základe odporúčania lekára, zdravotníckeho personálu, rehabilitačného zamestnanca, špeciálneho pedagóga a pod..

Materské školy pri zdravotníckych zariadeniach sú vybavené nábytkom zohľadňujúcim zdravotné znevýhodnenie detí (špeciálne stoličky, lôžka, invalidné vozíky a iné). Parametre ich rozmerov sa menia v závislosti od veku a rastu dieťaťa.

Rozmiestnenie nábytku musí rešpektovať potrebu dieťaťa mať dostatok bezbariérového priestoru na hry, pohybové a relaxačné činnosti a odpočinok. Nábytok musí rešpektovať antropometrické požiadavky.

V špeciálnej triede pre deti choré a zdravotne oslabené v materskej škole bežného typu a v prípade školskej integrácie v triede materskej školy musia byť ležadlá pružné, dostatočne pevné a stabilné, dobre tepelne izolované, ľahko prenosné.

Usporiadanie triedy/herne umožňuje dieťaťu:

- komunikáciu pri spoločných činnostiach,
- bezbariérový pohyb v najbližšom okolí,
- bezbariérový prístup k hračkám a pomôckam,
- hrové prostredie podľa vlastného zámeru,
- vykonávať činnosti podľa vlastného tempa (na základe schopností, možností),
- možnosť ponechať vlastný výtvar v prostredí,
- hrať sa a tvoriť podľa vlastných predstáv na základe samostatného rozhodovania sa pri výbere činností,
- dodržiavať vopred stanovené pravidlá pri ukladaní hračiek a pri manipulácii s predmetmi, učebnými pomôckami.

Vo vnútornom prostredí triedy/herne je potrebné vymedziť:

- voľný priestor pre spoločné pohybové aktivity a pohybové hry,
- priestor pre hry a vzdelávacie aktivity (hrové kútky, centrá aktivít),
- priestor pre oddych a relaxáciu.

Hrové kútky a centrá aktivít sa umiestňujú v priestore, ktorý je vybavený účelovo a slúži na spontánne hry detí chorých a zdravotne oslabených a učiteľkou plánovaných a riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť.

Exteriér materskej školy priamo súvisí s exteriérom daného zdravotníckeho zariadenia (nemocnica, ozdravovňa, sanatórium, kúpele, liečebňa). Umožňuje realizovať s ohľadom na zdravotné znevýhodnenie:

- pohybové činnosti (na náradí, voľné pohybové činnosti),
- tvorivé, konštrukčné a umelecké činnosti,
- komunikačné činnosti (nadväzovanie kontaktov),
- špeciálne činnosti (navodzované alebo vedené učiteľom).

Priestorové i materiálne technické zabezpečenie výchovy a vzdelávania v materskej škole pri zdravotníckom zariadení musí spĺňať bezpečnostné, hygienické, funkčné i estetické kritériá.

7.10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní detí chorých a zdravotne oslabených platia tie isté, ako sú uvedené v Štátnom vzdelávacom programe pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016).

Okrem týchto podmienok je potrebné:

- prihliadať na základné fyziologické potreby dieťaťa,
- vytvárať podmienky pre optimálny priebeh liečby a doliečovania dieťaťa,
- predchádzať sociálno-patologickým javom,
- zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia dieťaťa počas činností zabezpečovaných materskou školou,
- poskytnúť zdravotníckemu personálu nevyhnutné informácie na zaistenie bezpečného a hygienicky vyhovujúceho prostredia.

V materskej škole sa v pravidelných intervaloch v súlade s platnou legislatívou vykonávajú požadované revízie a kontroly, ktoré prispievajú k bezproblémovému chodu školy a k vytvoreniu podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí a zamestnancov materskej školy.

Zamestnanci sa zúčastňujú periodických školení o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o požiarnej ochrane, ktoré vykonáva bezpečnostný technik, ako aj pravidelných preventívnych lekárskech prehliadok.